

ta

kể

CHUYỆN

Cẩm nang
kể chuyện di sản

Phiên bản
Diễn Xướng Nam Bộ

di sản

Di sản là gì?

Chúng tôi cho rằng di sản là tất cả những gì mà một cá nhân, nhóm hội, hay cộng đồng được thừa hưởng từ những thế hệ trước, muốn gìn giữ và sử dụng để góp phần sản sinh ra các giá trị trong đời sống hiện tại, cũng như truyền lại cho các thế hệ sau.

Mục lục

01

— 4

Chúng ta kể gì
khi kể về
di sản?

02

— 5

Ai có thể kể
chuyện về
di sản?

03

— 7

Ngôn ngữ
kể chuyện

04

— 8

Cách kể
chuyện bằng
ngôn ngữ viết

05

— 14

Cách kể
chuyện bằng
ngôn ngữ
chụp ảnh

06

— 23

Cách kể chuyện
bằng ngôn ngữ
thiết kế đồ họa

07

— 28

Gợi ý công cụ
kể chuyện:
**Sổ Tuổi
Cộng Đồng**

08

— 32

Mẫu: **Sổ Tuổi
Cộng Đồng**

09

— 41

Phụ lục

10

— 42

Công cụ
truyền thông

11

— 45

Lời cảm ơn

12

— 46

Thông tin
dự án

Chúng ta kể gì khi kể về di sản?

Con người

Chân dung một nghệ sĩ theo nhiều hướng (ví dụ: những thăng trầm trong cuộc đời, kinh nghiệm, kỉ niệm trong nghề, lý do đến với nghề, suy nghĩ về nghề, v.v...)

Cộng đồng

Những chất riêng của một đoàn hát (ví dụ: cách tổ chức một buổi diễn, những câu chuyện hậu trường, những chi tiết thú vị của riêng đoàn mình, truyền nghề cho thế hệ sau, những cảm xúc của đoàn, v.v...)

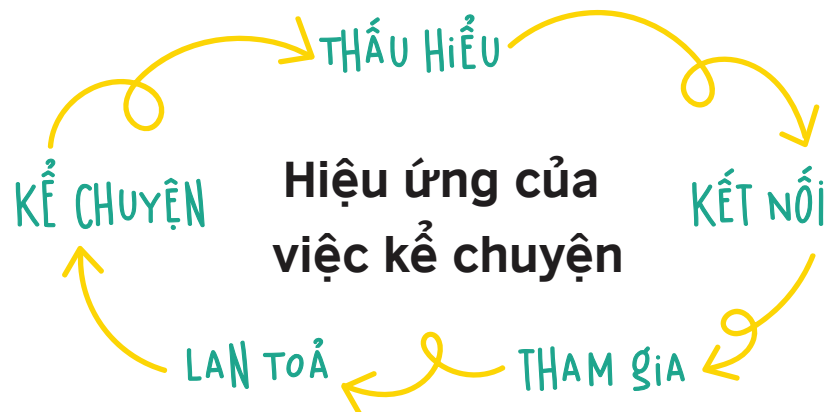
Đặc thù

Hãy kể về những gì làm cho di sản khác biệt so với những loại hình khác (ví dụ: cách vẽ mặt, phục trang, dựng cảnh, cách trình diễn, khán giả, v.v...)

Nội dung

Đó là những câu chuyện đang được trình diễn và những thông tin liên quan (ví dụ: cốt truyện, hoàn cảnh ra đời, nhân vật, thông điệp, bài học, chuyện bên lề, v.v...)

Ai có thể kể chuyện về di sản?

Tất cả mọi người đều có thể tham gia kể chuyện. Nếu bạn tìm thấy dấu vết của di sản trong cuộc sống hằng ngày của mình, bạn đều có thể kể về điều ấy, cụ thể là:

Làm việc với di sản

Nghệ sĩ hát bội, cải lương, đờn ca tài tử, v.v...

Sống cùng với di sản

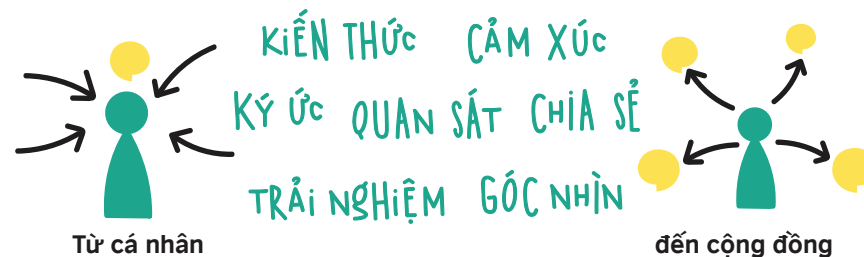
Khán giả, người trong đoàn, v.v...

Quan tâm tới di sản

Giới mộ điệu, nhà nghiên cứu, v.v...

Làm sao tìm được câu chuyện để kể?

Câu chuyện nên được kể như thế nào?

**“Những lời kể mang
ta lại gần nhau,
cho ta nhìn
qua mắt người,
giúp ta cảm
được lòng người.”**

PETER FORBES

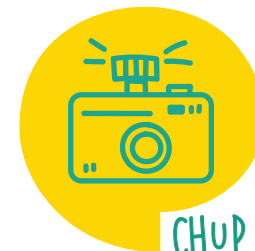
(Nhiếp ảnh gia,
nhà văn, nhà giáo dục)

Ngôn ngữ kể chuyện

Ngôn ngữ là phương tiện để chúng ta giao tiếp và biểu đạt, là thứ định hình nên câu chuyện. Tùy vào ý tưởng của người kể mà mỗi người sẽ chọn cho mình một hoặc nhiều ngôn ngữ kể chuyện phù hợp, từ đó truyền tải được câu chuyện mình muốn kể theo cách thú vị và phù hợp nhất.

Truyền tải thông tin, cảm xúc, giá trị của câu chuyện một cách chi tiết và cụ thể qua chữ viết; đơn giản và dễ thực hành.

Mình họa cho nội dung, khơi gợi cảm xúc trong người đọc, người xem, giúp người đọc, người xem có thể hình dung nhanh chóng, trực quan về câu chuyện.

Sử dụng hình khối, đường nét, màu sắc, ký hiệu để truyền tải thông tin, có thể dùng để minh họa cho bài viết.

cách

kể
chuyện

Viết

bằng ngôn ngữ

- CÁC BƯỚC CHUẨN BỊ
- CẤU TRÚC THAM KHẢO

- LƯU Ý KHI VIẾT
- THỰC HÀNH

Các bước chuẩn bị

Bạn có thể hình dung việc chuẩn bị viết như việc xây một ngôi nhà.

Một bài viết tốt không cần có những từ hoa mỹ hoặc những câu văn phức tạp. Một bài viết tốt cần có các ý được sắp xếp theo trình tự hợp lý, sử dụng từ ngữ đơn giản. Một dàn ý tốt sẽ giúp bài viết dễ hiểu, tạo hứng thú theo dõi câu chuyện cho người đọc.

1. ĐÀO MÓNG

Xác định chủ đề và thông điệp của bài viết

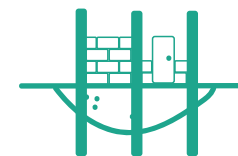
2. DỰNG RƯƠNG CỘT

Dựng dàn ý bằng liệt kê từ khoá liên quan và sắp xếp theo cấu trúc

3. XÂY GẠCH

Từ những từ khoá đã có, phát triển mỗi từ khoá thành một hay nhiều ý, sắp xếp các ý theo thứ tự hợp lý

4. TRỔ CỬA RA VÀO

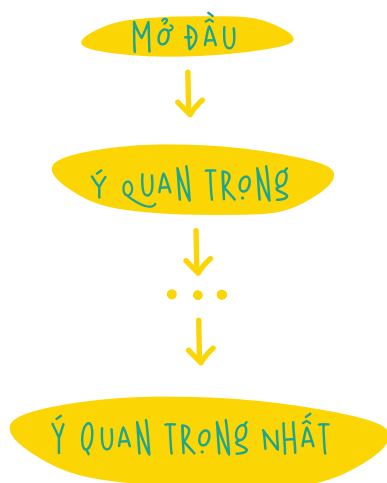
Gợi mở câu chuyện bằng câu hỏi, gợi ý, lời kêu gọi, v.v... nếu cần

Cấu trúc tham khảo

Cấu trúc giúp sắp xếp các ý của câu chuyện theo một thứ tự hợp lý và lôi kéo sự chú ý của người đọc, giúp người đọc dễ theo dõi câu chuyện. Dưới đây là một số cấu trúc gợi ý để bạn có thể sử dụng trong bài viết của mình:

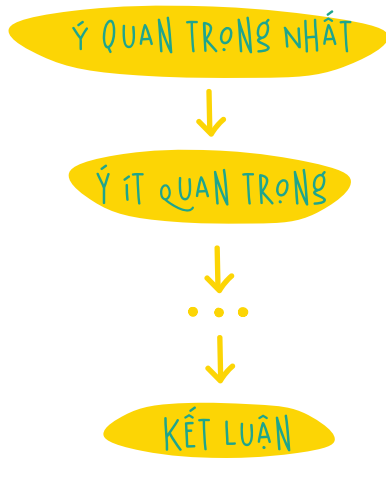
TƯỜNG THUẬT

Kể lại một sự việc theo thứ tự thời gian, chi tiết quan trọng nhất nằm ở cuối bài. Đây là cấu trúc được sử dụng khi muốn kể lại một vở tuồng, kể lại một buổi diễn, v.v...

NHẤN MẠNH

Kể lại sự việc theo thứ tự quan trọng của thông tin, đưa chi tiết quan trọng nhất lên đầu bài viết, được sử dụng khi viết thông báo về buổi diễn hoặc quảng bá những chi tiết đặc sắc của một vở tuồng, v.v...

LIỆT KÊ

Danh sách những ý ngắn gọn cùng một chủ đề. Cấu trúc này dùng để giới thiệu nhân vật trong vở diễn hoặc những hướng dẫn khi đi xem hát, v.v...

HỎI - ỨNG

Hỏi - Vấn đề, câu hỏi
Ứng - Giải pháp, câu trả lời

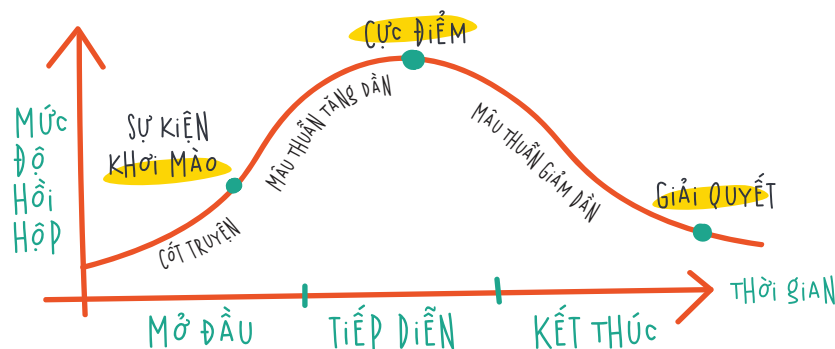
Hỏi - Ứng được sử dụng cho những bài viết ngắn mang tính tương tác với khán giả như các bài theo hình thức hỏi - đáp về nhân vật hoặc chi tiết đặc sắc, giới thiệu về câu chuyện hậu trường, v.v...

Tham khảo

VÒNG CUNG CÂU CHUYỆN

Là nền tảng cho phần lớn câu chuyện mà con người sáng tác ra, đặc biệt là các câu chuyện dân gian hoặc tiểu thuyết chương hồi. Bạn thử tóm tắt một kịch bản vở diễn nào đó theo cấu trúc này xem?

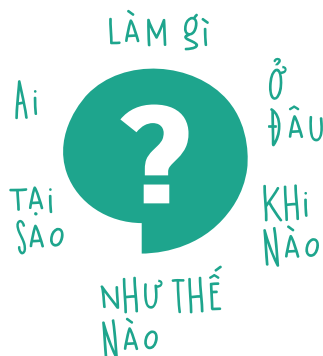

Lưu ý khi viết

Những lưu ý này có thể được sử dụng trong giai đoạn đọc lại của người viết để kiểm tra xem bài viết đã đáp ứng đầy đủ yêu cầu chưa.

1. QUY TẮC "SÁU CÂU HỎI"

Khi đọc lại bài viết của mình, hãy dùng sáu câu hỏi này để kiểm tra xem bài viết đã chứa đủ thông tin chưa.

2. VIẾT NGẮN NHƯNG ĐỦ

Nội dung viết cần ngắn gọn, dễ hiểu, súc tích. Hãy mạnh dạn bỏ đi những từ ngữ không liên quan đến nội dung bài viết.

3. ĐẶT MÌNH VÀO VỊ TRÍ ĐỌC GIẢ

Tìm hiểu đối tượng mà câu chuyện hướng tới để chọn lựa cách viết và cách dùng từ cho phù hợp.

4. GIỮ LẠI TỪ "ĐẮT GIÁ"

Ưu tiên dùng ngôn ngữ gốc của câu chuyện (nếu là câu chuyện được chia sẻ từ người khác), nếu cần thiết có thể giải thích ý nghĩa trong dấu ngoặc đơn (...) để người đọc hiểu rõ.

Thực hành

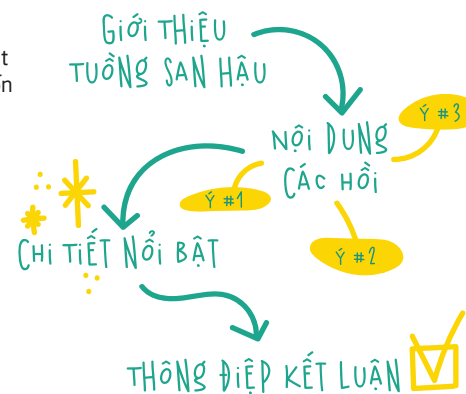
1. TỪ KHÓA

Bốc thăm ngẫu nhiên một từ khóa liên quan đến loại hình Diễn Xướng (một nhân vật, một vở diễn), từ đó nghĩ thêm ba từ khóa mới liên quan đến từ khóa vừa bốc thăm được.

2. DÀN Ý

Từ ba từ khóa đã có, bạn có mười phút để làm ít nhất hai dàn ý dựa trên bốn cấu trúc có sẵn.

3. CÂU CHUYỆN

Chọn một dàn ý để viết thành câu chuyện hoàn chỉnh (100-150 chữ) trong vòng 15 phút.

4. Đọc Lại - NHẬN XÉT

Đưa câu chuyện cho người khác đọc và nhận xét.

Mở rộng

Để thêm tự tin trong khả năng viết của mình, hãy thực hành bài tập này với những từ khóa và chủ đề khác trong cuộc sống hàng ngày của bạn.

cách

kể chuyện

CHỤP ẢNH

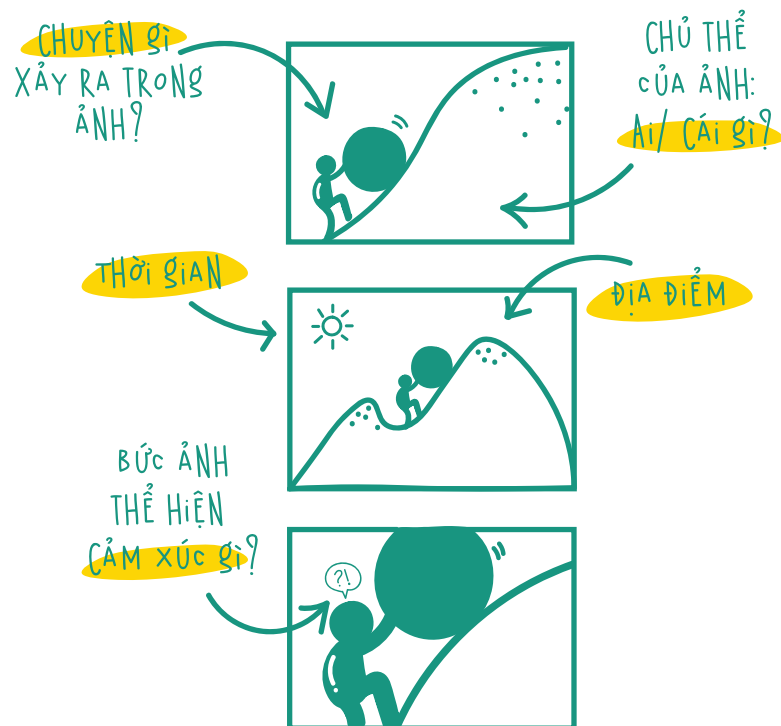
bằng ngôn ngữ

- KỂ CHUYỆN BẰNG ẢNH
- KỸ THUẬT CHỤP ẢNH
- CÁCH THỰC HIỆN
- THỰC HÀNH

Kể chuyện bằng ảnh

Một bức ảnh có thể kể chuyện là bức ảnh cho người xem biết chủ đề rõ ràng, vừa đáp ứng những yêu cầu kĩ thuật cơ bản như ánh sáng cân đối, rõ nét, màu sắc trung thực, đủ kích thước cần thiết theo nhu cầu sử dụng (in ấn, chia sẻ trực tuyến, v.v...). Để đạt được hai yêu cầu này, người chụp cần xác định nội dung cần chụp và nắm được một số kĩ thuật căn bản.

CÂU CHUYỆN TRONG ẢNH

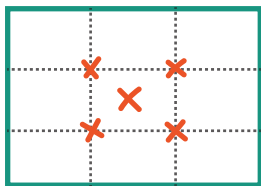

Kể chuyện bằng ảnh

YẾU TỐ CỦA MỘT BỨC ẢNH

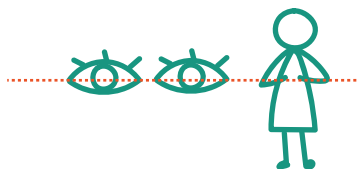
BỐ CỤC

Bố trí nhân vật/sự vật ở vị trí 1/3 hoặc chính giữa bức ảnh.

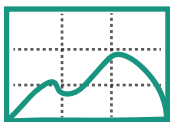
Góc CHỤP

Chủ yếu là chụp ngang tầm mắt hoặc ngực, chỉ chụp từ trên cao xuống hoặc từ dưới lên cho một số trường hợp sáng tạo.

KHUNG HÌNH

Khung hình ngang mô tả sự việc tốt và tự nhiên hơn, khung hình dọc tập trung vào chi tiết và chân dung con người tốt hơn.

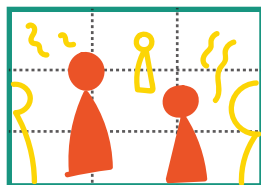
NGANG

Dọc

CHI TIẾT

Hạn chế những chi tiết thừa trong ảnh hay những chi tiết không liên quan đến nội dung cần chụp.

Kỹ thuật chụp ảnh

Để chụp được một bức ảnh như mong muốn, người chụp nên:

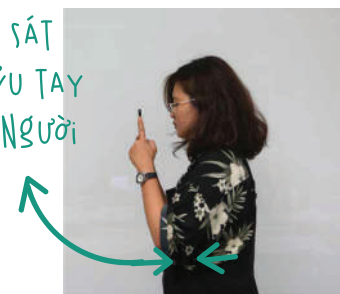
1

Có tư thế cầm máy chắc chắn

CẦM MÁY
BẰNG
HAI TAY

ĐỂ SÁT
KHUYU TAY
VÀO NGƯỜI

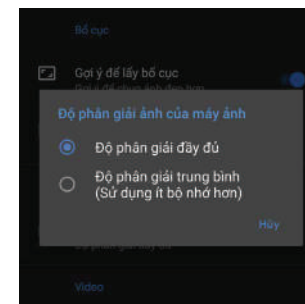
2

Luôn giữ ống kính máy ảnh sạch sẽ trước khi chụp

3

Thiết lập chất lượng ảnh ở mức cao nhất của thiết bị

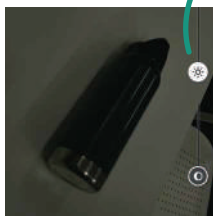
Kỹ thuật chụp ảnh

4

Đảm bảo ảnh luôn đủ sáng

ẢNH DƯ SÁNG

ẢNH THIẾU SÁNG

ẢNH ĐỦ SÁNG

KÝ HIỆU
CHỈNH SÁNG

5

Luôn chú ý lấy nét để đảm bảo hình rõ nét

CHẠM VÀO
MÀN HÌNH
ĐỂ LẤY NÉT

6

Chụp liên tục một khung hình để bắt được khoảnh khắc đẹp nhất

Kỹ thuật chụp ảnh

7

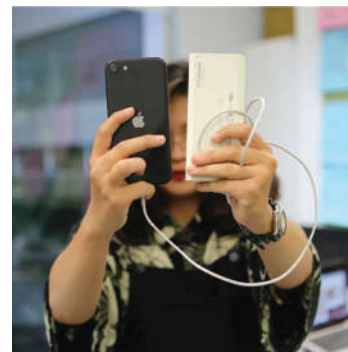
Hạn chế phóng to (zoom) để đảm bảo chất lượng ảnh, có thể lại gần để bắt trọn nội dung

TIẾN LẠI
THAY VÌ
PHÓNG TO

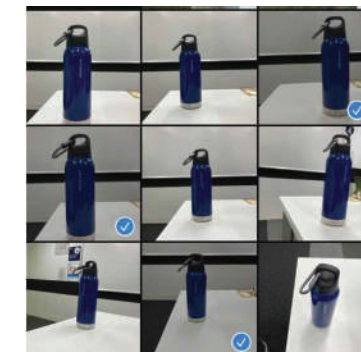
8

Nên chuẩn bị pin dự phòng trong trường hợp máy hết pin

9

Sau khi chụp, chọn lọc hình đẹp nhất để lưu trữ và chia sẻ

Cách thức thực hiện

Để kể lại một sự kiện, người chụp có thể thực hiện một bộ ảnh; trong đó, mỗi bức ảnh có những góc nhìn khác nhau, nhằm ghi lại những chi tiết về sự kiện đó.

Thực hành

1. HÃY CHỤP LẠI MỘT BUỔI DIỄN THEO GÓC NHÌN CỦA BẠN
2. CÁC BỨC ẢNH RIÊNG LẺ KỂ LẠI NHỮNG CHI TIẾT GÌ?
3. CÂU CHUYỆN CHUNG CỦA BỘ ẢNH LÀ GÌ?
4. CHỌN LỰA ẢNH ĐỂ LƯU GIỮ VÀ CHIA SẺ

Mở rộng

Bạn có thể luyện tập tư duy chụp ảnh mọi lúc mọi nơi mà không cần có máy ảnh. Chỉ cần bạn để ý quan sát những sự việc diễn ra hàng ngày xung quanh mình và nghĩ về việc mình sẽ chụp lại diễn biến của chúng như thế nào, bạn sẽ bất ngờ với những điều tưởng như thân thuộc nhưng không kém phần thú vị.

cách

bằng ngôn ngữ

THIẾT KẾ
ĐỒ HỌA

- THÀNH PHẦN TRONG THIẾT KẾ
- THỰC HÀNH
- CÁC BƯỚC THỰC HIỆN
- LƯU Ý

Thành phần trong thiết kế

Thiết kế đồ họa là quá trình kết hợp và biến đổi chữ viết, hình ảnh, hình vẽ để trình bày một số thông tin nhất định theo thứ tự rõ ràng, đem lại sự thu hút cho nội dung câu chuyện. Chúng ta dễ dàng bắt gặp một thiết kế đồ họa trên ấn phẩm báo chí, sách, mạng xã hội, v.v...

ĐƯỜNG NÉT

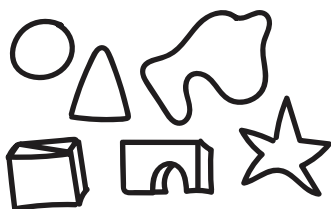
MÀU SẮC

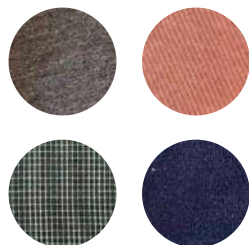
CHỮ VIẾT

A b c

HÌNH KHỐI

CHẤT LIỆU

KHÔNG GIAN

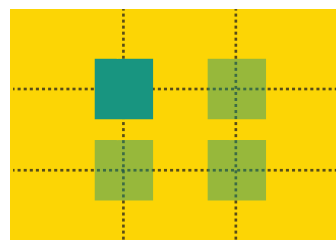
CÁC DẠNG BỐ CỤC TRONG THIẾT KẾ ĐỒ HỌA

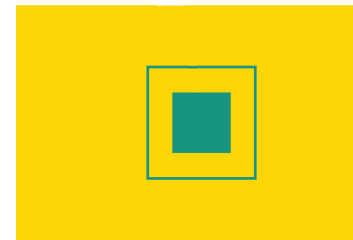
TƯƠNG PHẢN

CÂN BẰNG

TAM ĐIỂM

HƯỚNG TÂM

NHỊP ĐIỆU

THỨ BẬC

Các bước thực hiện

1. CHUẨN BỊ

MỤC ĐÍCH

ẤN PHẨM
BÀI ĐĂNG

NỘI DUNG

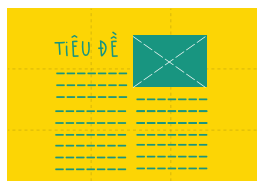
BÀI VIẾT
ẢNH CHỤP
HÌNH MINH HỌA

KÍCH THƯỚC

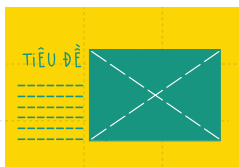
KHỔ GIẤY
KÍCH THƯỚC BÀI ĐĂNG

2. CHỌN BỐ CỤC

Thử bố trí các thành phần theo bố cục để đảm bảo cho hình ảnh và chữ viết dễ đọc và gây sự chú ý đến người xem.

3. THỬ NGHIỆM MẪU

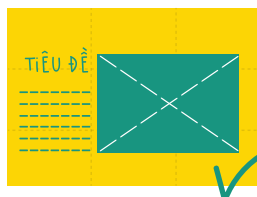

Xem xét nhiều sự lựa chọn để đưa ra mẫu thiết kế phù hợp với mục đích nhất.

Xem xét nhiều sự lựa chọn để đưa ra mẫu thiết kế phù hợp với mục đích nhất.

4. CHỈNH SỬA HOÀN THIỆN

Sau khi đã lựa chọn, lưu giữ mẫu thiết kế đã hoàn thiện để sử dụng tùy mục đích.

Thực hành

Ngôn ngữ thiết kế đồ họa khá đơn giản nhưng cần nhiều thời gian thực hành với máy tính hoặc điện thoại để có thể thuần thục. Hiện nay nhờ sự giúp đỡ của mạng Internet, có rất nhiều công cụ hỗ trợ việc thiết kế đồ họa dễ dàng mà không cần nhờ tới sự trợ giúp của phần mềm chuyên dụng.

1. CHỌN MỘT VỞ DIỄN BẠN YÊU THÍCH VÀ THIẾT KẾ POSTER CHO VỞ DIỄN ẤY
2. TRÊN POSTER SẼ CÓ NHỮNG THÔNG TIN gì ?
3. HÌNH ẢNH CHÍNH CỦA VỞ DIỄN LÀ gì ?
4. POSTER SẼ ĐƯỢC HOÀN THIỆN NHƯ THẾ NÀO (IN RA PHÂN PHÁT / ĐĂNG TRÊN MẠNG XÃ HỘI) ?

Lưu ý

Để đảm bảo tính ứng dụng, một sản phẩm thiết kế đồ họa cần hướng tới những tiêu chí sau:

✓ ĐƠN GIẢN

Không có quá nhiều chi tiết thừa trên cùng một thiết kế. Nếu cảm thấy nếu có chi tiết nào bỏ ra mà vẫn không ảnh hưởng đến nội dung, hãy bỏ chi tiết ấy ra khỏi thiết kế.

✓ DỄ ĐỌC

Độ lớn của hình và chữ vừa phải, dễ nhìn. Các thành phần được sắp xếp theo thứ tự đọc từ phải qua trái, từ trên xuống dưới.

✓ PHÙ HỢP

Nghĩ đến công dụng của thiết kế ngay từ những bước đầu tiên. Mỗi đối tượng sẽ có những đặc điểm, thói quen khác nhau và sẽ ảnh hưởng đến tính hữu dụng của thiết kế.

gợi ý

công cụ kể chuyện

SỔ TƯỜNG cộng đồng

- Giới Thiệu
- Các Bước Thực Hiện
- MẪU "SỔ TƯỜNG cộng đồng"

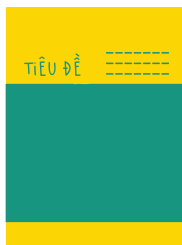
Giới thiệu

Sổ tường bao gồm tám trang A5 in trên bốn mặt giấy A4 gấp đôi kẹp kim giữa, dùng để thông báo tóm tắt nội dung và những chi tiết đặc sắc của vở diễn đến khán giả xem hát bội. Sổ tường có hình dáng và thiết kế đồng bộ để khán giả có thể giữ lại và sưu tầm sau từng buổi diễn.

NỘI DUNG SỔ TƯỜNG

BÌA TRƯỚC

Tiêu đề vở diễn
Mục lục

TRANG 1

Lời giới thiệu
Lịch diễn

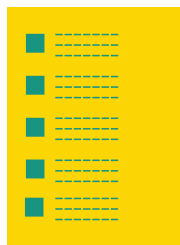
TRANG 2

Tóm tắt nội dung
vở diễn

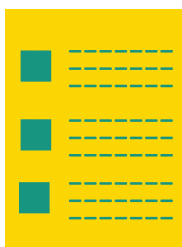
TRANG 3

Giới thiệu
nhân vật

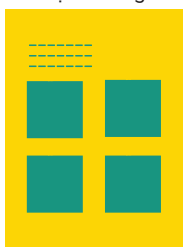
TRANG 4

Nội dung các hồi

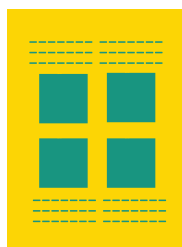
TRANG 5

Câu chuyện
hậu trường

TRANG 6

Chi tiết đặc sắc

BÌA SAU

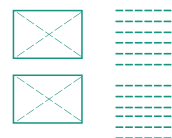
Thông tin
đoàn diễn

Các bước thực hiện

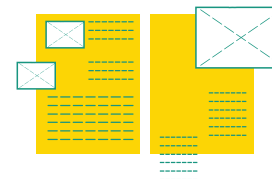
01

CHUẨN BỊ NỘI DUNG +
HÌNH ẢNH THEO CÁC
ĐẦU MỤC

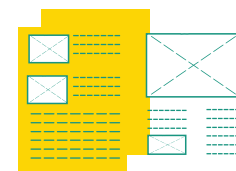
02

SẮP XẾP NỘI DUNG +
HÌNH ẢNH VÀO CÁC
TRANG THEO THỨ TỰ

03

CHỈNH SỬA NỘI DUNG
NẾU CẦN

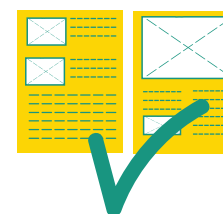
04

THAM KHẢO Ý KIẾN VỀ SỰ
LIÊN QUAN CỦA NỘI DUNG VÀ
HÌNH ẢNH, ĐỘ LỚN CỦA CHỮ
ĐÃ DỄ ĐỌC CHƯA,
BỐ CỤC ĐÃ HỢP LÝ CHƯA?

05

HOÀN THIỆN
THIẾT KẾ
IN ẤN, QUẢNG BÁ
THIẾT KẾ TRÊN MẠNG
XÃ HỘI

06

LÊN KẾ HOẠCH PHÂN
PHÁT THÀNH PHẨM TỚI
CÔNG CHÚNG TRƯỚC KHI,
TRONG KHI, VÀ SAU KHI
DIỄN RA SỰ KIỆN

MẪU

SỔ TUỒNG
CỘNG ĐỒNG

Đoàn nghệ thuật
hát bội tuồng cổ Ngọc Khanh

SỔ TUỒNG CỘNG ĐỒNG

VỞ DIỄN

SAN
HẬU

MỤC LỤC

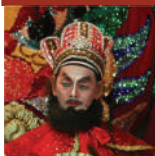
- Nội dung vở diễn
- Giới thiệu nhân vật
- Nội dung các hồi
- Hình ảnh hậu trường
- Chi tiết đặc sắc

LỜI GIỚI THIỆU	LỊCH TRÌNH
San Hậu (Sơn Hậu) là tên một vở tuồng cổ khuyết danh của Việt Nam, ra đời vào khoảng nửa cuối thế kỉ 18, sau được Đào Tấn chỉnh lý. Đây được coi là vở tuồng cung đình kinh điển, được người trong nghề trân trọng gọi là Tuồng Thầy. Vở này thường được các đoàn hát bội trình diễn trong Lễ Kỳ yên của các đình làng. San Hậu cũng là một trong những vở tuồng đặc sắc nhất của Đoàn Nghệ Thuật Hát Bội Tuồng Cổ Ngọc Khanh từ nhiều năm qua, luôn thu hút đông đảo khán giả mỗi khi có vở diễn.	Địa điểm: Thời gian: Địa điểm: Thời gian: Địa điểm: Thời gian: Địa điểm: Thời gian:

NỘI DUNG VỞ DIỄN	Tề vương băng hà, Thái sư Tả Thiên Lăng chiếm ngôi báu, lập “Tiểu giang san”, mưu giết thứ phi đang mang thai cho tiết nòi họ Tề. Nhờ có bà Nguyệt Kiều cùng những trung thần như Khương Linh Tá, Đồng Kim Lân và Thái giám Lê Tử Trinh mà thứ phi trốn được. Được tin, Tả Ôn Đình đuổi theo giết được Linh Tá. Hồn Linh Tá hiện thành ngọn đèn đưa Kim Lân qua ải. Kim Lân đến thành Sơn Hậu gặp Phàn Diệm là con Phàn Đình Công chờ ngày phản công. Còn thứ phi và Nguyệt Kiều trên đường lánh nạn thì bị hãm hại, sau được Kim Lân và Phàn Diệm nhờ được Hộ pháp báo mộng mà giải cứu. Ở trong thành, Ôn Đình bắt mẹ Kim Lân để Kim Lân đầu hàng Tả. Bà Nguyệt Kiều cho treo bà lên để Ôn Đình thương chị mà tha mẹ Kim Lân. Mưu kế không thành, Ôn Đình lại khiêu chiến để rồi bị hồn Linh Tá hiện lên chém đầu. Thiên Lăng thấy nguy bỏ chạy lên chùa, nhờ chị là Nguyệt Kiều cứu. Bà Nguyệt Kiều xin Kim Lân tha giết em. Trừ xong họ Tả, Kim Lân tôn Hoàng tử con thứ phi lên ngôi, khôi phục nhà Tề.
------------------	---

GIỚI THIỆU NHÂN VẬT

Tạ Thiên Lăng

Thái sư, chủ mưu tiếm ngôi nhà Tề lập tiểu giang san
do thủ vai

Khương Linh Tá

Trung thần nhà Tề
do thủ vai

Tạ Nguyệt Kiều

Thứ phi vua Tề, thứ nữ nhà họ Tạ
do thủ vai

Đồng Mẫu

Mẹ của Đồng Kim Lân
do thủ vai

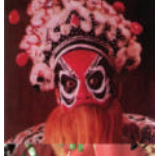
Đồng Kim Lân

Trung thần nhà Tề
do thủ vai

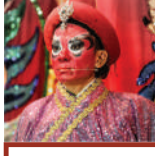
Tạ Ôn Đình

Võ tướng, em trai Tạ Thiên Lăng
do thủ vai

Phàn Định Công

Trung thần nhà Tề
do thủ vai

Phàn Diệm

Con trai Phàn Định Công, trung thần nhà Tề
do thủ vai

NỘI DUNG CÁC HỒI

HỒI I	HỒI II	HỒI III
TẠ THIÊN LĂNG LẬP TIỂU GIANG SAN	ÔN ĐÌNH CHÉM TÁ LINH TÁ & KIM LÂN CỨU THỨ PHI	ĐƯỜNG VỀ SAN HẬU

HÌNH ẢNH HẬU TRƯỜNG

CHI TIẾT ĐẶC SẮC

San Hâu hay Sơn Hâu là tên một vở tuồng (hát bội) cổ khuyết danh của Việt Nam, ra đời vào khoảng nửa cuối thế kỷ 18, sau được Đào Tấn chỉnh lý. Đây được coi là vở tuồng cung đình kinh điển của Việt Nam. Tại Nam Bộ, vở này thường được các đoàn hát bội trình diễn trong Lễ Kỳ yên của các đình làng.

“Khương Linh Tá ba lần bị chém rơi đầu, ba lần thắp lại đầu để tiếp tục chiến đấu.”

Vở tuồng San Hâu gắn liền với khái niệm trung quân ái quốc, là tiêu chuẩn mẫu mực cho nghệ thuật biểu diễn hát bội và tiêu biểu cho ngòi bút nhân văn của dân tộc Việt Nam.

THÔNG TIN ĐOÀN

Đoàn hát bội - cải lương tuồng cổ Ngọc Khanh được thành lập vào năm 1990. Trưởng đoàn là NSƯT Ngọc Khanh, người nghệ sĩ hát bội với hơn 50 năm trong nghề. Với số lượng thành viên gần 30 anh chị em nghệ sĩ và nhân viên hậu trường, đoàn Ngọc Khanh là một trong những đoàn hát bội có quy mô nhất hiện nay ở Sài Gòn và các tỉnh lân cận đồng thời cũng là đoàn hát bội tư nhân duy nhất hiện nay còn hoạt động. Dành tâm huyết cho nghệ thuật hát bội, trải qua hơn ba thập kỷ với bao khó khăn, chúng tôi vẫn kiên trì với nghề nhằm lưu giữ và duy trì loại hình diễn xướng truyền thống đặc sắc của Nam Bộ.

LIÊN HỆ:

Đoàn nghệ thuật hát bội tuồng cổ Ngọc Khanh

<https://www.facebook.com/quanlygiakhang>

091 364 03 03

phụ lục

Cẩm nang
kể chuyện di sản

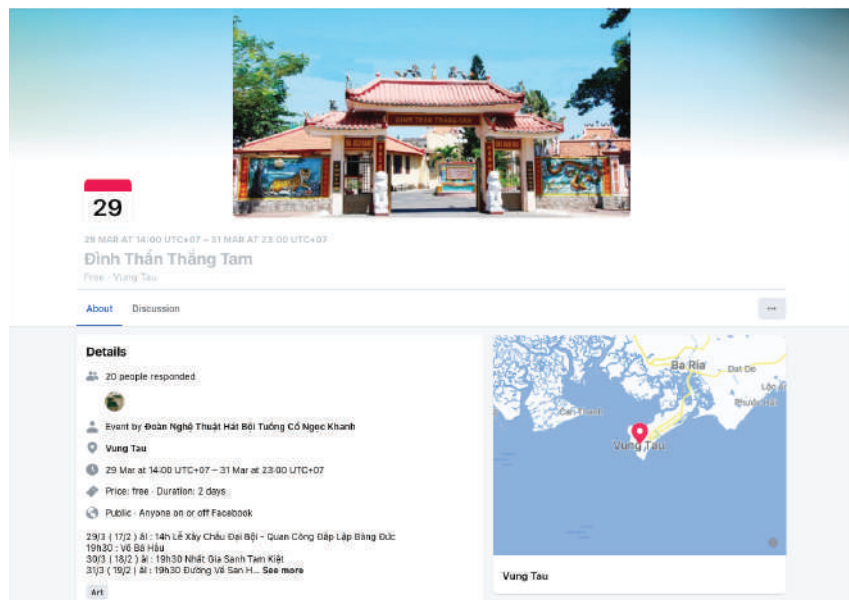
PHIÊN BẢN: DIỄN XƯỚNG NAM BỘ

- GÓI TRUYỀN THÔNG CHO SỰ KIỆN DIỄN XƯỚNG NAM BỘ
- KHUNG MẪU SỔ TUỒNG
- BỘ SƯU TẬP MẶT NẠ TUỒNG
- VIDEO "LƯU Ý CHO KHÁN GIẢ"
- VIDEO QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN SỔ TUỒNG

Công cụ truyền thông

GÓI TRUYỀN THÔNG CHO SỰ KIỆN DIỄN XƯỞNG NAM BỘ

Để nhắm tới đối tượng khán giả trẻ tuổi, các đoàn hát bội có thể sử dụng nội dung đã thực hiện trong sổ tường để tạo thành trang sự kiện trên mạng xã hội. Ngoài tác dụng phát tán thông tin rộng rãi, không gian mạng xã hội còn là nơi nghệ sĩ đoàn hát có thể tương tác trực tiếp với khán giả.

Các bước thực hiện

CHUẨN BỊ

Từ nội dung xây dựng cho sổ tường, viết mô tả cho sự kiện. Lên danh sách các bài đăng liên quan, xác định hình thức (ảnh, bài đăng, video, v.v...).

KHI SỰ KIỆN DIỄN RA

Sắp xếp tình nguyện viên phát trực tiếp (livestream) buổi trình diễn và chụp hình buổi diễn.

TẠO SỰ KIỆN

Tạo sự kiện (ít nhất hai tuần trước khi diễn ra). Đăng nhập vào trang chính thức của đoàn và theo các bước hướng dẫn để tạo sự kiện. Mời người theo dõi vào tham dự sự kiện.

KHI SỰ KIỆN DIỄN RA

Cập nhật hình ảnh buổi diễn bằng Facebook Story hoặc bài đăng, album ảnh có phần mô tả ngắn gọn. Đăng bài tổng kết buổi trình diễn và kêu gọi theo dõi các thông tin tiếp theo trên trang chính thức của đoàn.

TIẾN HÀNH ĐĂNG BÀI

Tiến hành đăng bài nhắc nhở cách ngày. Đăng nhập vào trang chính thức của đoàn và đăng bài để phổ biến các thông tin bên lề xung quanh vở diễn (khoảng một ngày một bài).

Bộ công cụ kể chuyện

Bộ công cụ kể chuyện: Di sản sống là một bộ công cụ gồm tất cả những gì mà một người có thể sử dụng để kể một câu chuyện về di sản của họ. Bộ công cụ này ra đời nhằm mục đích hỗ trợ các cộng đồng địa phương tại Ninh Thuận, Gia Lai – Kon Tum và TP. Hồ Chí Minh kể lại câu chuyện về giá trị những di sản văn hóa trong cộng đồng của họ. Đây là một phần của hợp phần Di sản văn hóa cộng đồng của dự án Di sản Kết nối, nhằm hỗ trợ các cộng đồng ở các vùng miền khác nhau ở Việt Nam sử dụng di sản như một nguồn lực để thúc đẩy sinh kế tại địa phương và phát triển đồng đều.

Ở phiên bản Diễn xướng Nam Bộ này, ngoài Cẩm nang kể chuyện di sản – một tập hợp giới thiệu và hướng dẫn những phương pháp kể chuyện cần bản cho cộng đồng diễn xướng Nam Bộ tại TP. Hồ Chí Minh mà bạn đang cầm trên tay, bộ công cụ còn bao gồm:

SỔ TUỒNG CỘNG ĐỒNG

Sổ Tuồng Cộng Đồng kèm khung mẫu

Một công cụ gợi ý cho cộng đồng kể chuyện về các loại hình diễn xướng Nam Bộ cùng khung mẫu để cộng đồng có thể tự sử dụng trong tương lai.

<https://bit.ly/sotuong-congdong>

BỘ SƯU TẬP MẶT TƯỚNG HÁT BỘI

Bộ sưu tập Mặt Tướng Hát Bội

Một cuốn sổ lưu giữ những hiểu biết và phác thảo về nghệ thuật hóa trang mặt tướng cổ ở miền Nam do nghệ sĩ Hữu Lập thực hiện.

<https://bit.ly/bst-mattuong-hatboi>

VIDEO: GIA TÀI CỦA ÔNG LÃO HÁT BỘI

Video: Gia tài của ông lão hát bội

Một video ngắn giới thiệu những chia sẻ của nghệ sĩ Hữu Lập xoay quanh bộ môn nghệ thuật hát bội.

<https://bit.ly/bc-gia-tai-ong-lao-hat-boi>

HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN SỔ TUỒNG

Phụ lục 1: Hướng dẫn thực hiện sổ tuồng trên điện thoại

Các bước để thực hiện một cuốn sổ tuồng dựa trên khung mẫu sẵn có.

<https://bit.ly/huongdan-sotuong-dienthoai>

HƯỚNG DẪN TRUYỀN THÔNG CHO MỘT VỞ DIỄN

Phụ lục 2: Hướng dẫn truyền thông cho một vở diễn

Những gợi ý kể chuyện trên mạng xã hội dành cho một đoàn hát trong cộng đồng diễn xướng Nam Bộ.

<https://bit.ly/huongdan-truyenthong-vodien>

VIDEO: NHỮNG ĐIỀU LƯU Ý CHO KHÁN GIẢ KHI XEM HÁT BỘI

Video: Những điều lưu ý cho khán giả khi xem hát bội

Một video ngắn giới thiệu những điều nên và không nên làm dành cho người đi xem hát bội lần đầu.

<https://bit.ly/bc-nhung-luu-y-khi-xem-hat-boi>

VIDEO: QUÁ TRÌNH THỰC HÀNH CÔNG CỤ

Video: Quá trình cộng đồng thực hành công cụ

Một video tóm tắt lại workshop Ta kể chuyện di sản dành cho cộng đồng vào tháng 03/2021.

<https://bit.ly/ws-ta-ke-chuyen-di-san-hcmc>

Lời cảm ơn

Nhóm thực hiện xin gửi lời cảm ơn chân thành đến những cá nhân và tập thể đã hỗ trợ chúng tôi trong quá trình thực hiện được bộ công cụ kể chuyện di sản này. Không có họ, chúng tôi đã không thể hoàn thành bộ công cụ như mình mong muốn. Chúng tôi mong được sự lượng thứ cho bất kỳ thiếu sót của ấn phẩm.

Xin trân trọng cảm ơn NSUT Ngọc Khanh, nghệ sĩ Hữu Lập, nghệ sĩ Khánh Minh, anh Phan Khắc Huy, chị Đào Lê Na cùng các nghệ nhân, các nhà quản lý tại địa phương và cộng đồng tại chỗ đã có những chia sẻ kiến thức quý báu góp phần hình thành bộ công cụ này.

Chúng tôi cũng xin cảm ơn bà Nguyễn Phương Thảo, Giám đốc các chương trình Nghệ thuật và Công nghiệp Sáng tạo của Hội đồng Anh về những góp ý về chuyên môn. Chúng tôi cũng xin đặc biệt cảm ơn anh Cao Trung Vinh (Viện Văn hoá Nghệ thuật quốc gia Việt Nam), anh Lưu Minh Tuấn (Trung tâm Phát triển Nông thôn Tây Nguyên), chị Phạm Minh Hồng, chị Phan Thu Nga và anh Phạm Thiên Minh (Hội đồng Anh Việt Nam) đã nhiệt tình trợ giúp về quản trị cho chúng tôi trong suốt thời gian diễn ra dự án.

Chúng tôi hi vọng từ bộ công cụ kể chuyện này sẽ có nhiều câu chuyện thật hay và ý nghĩa từ cộng đồng thực hành di sản được ra đời...

Các thành viên :

DŨNG LÊ

Là một nhà quay phim giàu kinh nghiệm, Dũng Lê có khả năng kể một câu chuyện qua phim theo góc nhìn thú vị của riêng anh. Vốn yêu thích nghệ thuật truyền thống, từ năm 2018, anh đã thực hiện dự án phim tài liệu nhằm truyền tải thông điệp mạnh mẽ đến giới trẻ về việc duy trì và phát triển văn hóa truyền thống Việt Nam.

BACH TÙNG

Công việc của cô là tổ chức ra những không gian học tập mới mẻ và mang tính tương tác giữa những người tham gia, sử dụng nghệ thuật là phương tiện truyền đạt. Cô có kinh nghiệm thiết kế trải nghiệm tại các tổ chức như Tổ hợp sáng tạo Toa Tàu, thư viện Đứng Đỉnh Đọc, Trung tâm nghệ thuật đương đại The Factory...

GIANG PHẠM

Giang Phạm đã làm việc trong lĩnh vực ảnh tư liệu, báo chí và phát triển trên khắp Việt Nam và Châu Âu từ năm 2011. Anh tin vào tác động mạnh mẽ của hình ảnh đến nhận thức và giá trị của hình ảnh như một phương tiện sáng tạo để kể chuyện. Những câu chuyện của anh bao gồm từ phát triển giáo dục của thanh thiếu niên, trao quyền cho phụ nữ đến những câu chuyện con người tại địa phương.

Di Sản Kết Nối

Di sản Văn hóa hướng đến sự Phát triển đồng đều là một chương trình nghiên cứu hành động do Hội đồng Anh thực hiện tại Colombia, Kenya và Việt Nam, nhằm sử dụng các di sản văn hóa để đem đến lợi ích cho mọi đối tượng trong xã hội. Trong trường hợp này, di sản văn hóa bao gồm từ các di sản vật thể đến các truyền thống văn hóa phi vật thể như âm nhạc hay ngôn ngữ, còn sự phát triển đồng đều nhằm chỉ các nỗ lực xóa bỏ mối quan hệ đối nghịch giữa phát triển kinh tế và khoảng cách giàu nghèo. Phiên bản Việt Nam của chương trình là dự án **Di sản Kết nối** – làm việc với các di sản nhạc và phim, đặc biệt là các giá trị ít được biết đến hoặc có nguy cơ mai một.

Dự án **Di sản Kết nối** sử dụng các hướng tiếp cận sáng tạo nhằm giúp các cộng đồng khác nhau đóng góp và hưởng lợi từ sự bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa phi vật thể, qua đó đem lại sự phát triển bền vững và rộng khắp trong các ngành di sản. Dự án gồm hai hợp phần chính liên quan chặt chẽ: **Di sản Cộng đồng**, và **FAMLAB (Phim, nhạc và lưu trữ)**. Các hoạt động của Hợp phần Một tập trung vào các nỗ lực bảo tồn và phát huy di sản văn hóa tại các cộng đồng địa phương, trong khi đó Hợp phần Hai hướng đến cộng đồng sáng tạo nói chung – đặc biệt là nghệ sĩ và khán giả - nhằm giúp khởi phát các dự án đương đại tương tác với các giá trị truyền thống.

Thông tin và các tư liệu liên quan đến dự án có tại:

<https://www.britishcouncil.vn/cac-chuong-trinh/nghe-thuat/di-san-ket-noi>

ta

kể

CHUYỆN

di sản

Một dự án Di sản Văn hóa hướng đến sự Phát triển đồng đều
do Hội đồng Anh tại Việt Nam thực hiện